

**Государственные нормативы в области архитектуры,
градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РК**

**НОРМЫ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ
АВТОЗАПРАВОЧНЫХ СТАНЦИИ БЛОЧНО-КОНТЕЙНЕРНОГО ТИПА**

СН РК 3.03-03-2001

**Комитет по делам строительства Министерства
экономики и торговли Республики Казахстан
Астана 2002**

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. РАЗРАБОТАНЫ: Казахским проектным институтом “Казгипронефтетранс” с участием ГУГПС при ГКЧС РК.
2. ПОДГОТОВЛЕНЫ: Проектной академией “KAZGOR” в связи с переработкой государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства и переводом на государственный язык.
3. ПРЕДСТАВЛЕНЫ: Управлением технического нормирования и новых технологий Комитета по делам строительства Министерства экономики и торговли Республики Казахстан (МЭиТ РК).
4. ПРИНЯТЫ: Приказом Комитета по делам строительства МЭиТ РК от 28 февраля 2002 г.
- ВВЕДЕНЫ В ДЕЙСТВИЕ: № 44 с 1 марта 2002 г.
5. Настоящий СН РК представляет собой аутентичный текст СН РК В. 2.3-15-97 “Нормы технологического проектирования автозаправочных станции блочно-контейнерного типа” на русском языке, введенный в действие на территории Республики Казахстан с 01.12.1997 года постановлением НТС Агентства строительства и архитектурно-градостроительного контроля Министерства экономики и торговли РК от 25 сентября 1997 г. № 9-3 и перевод на государственный язык.
6. ВЗАМЕН: СН РК В. 2.3-15-97.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Общие положения
 2. Генеральный план
 3. Конструктивные решения и изготовление БКАЗС
 4. Архитектурно-строительные решения
 5. Водоснабжение и канализация
 6. Отопление и вентиляция
 7. Электротехнические устройства, молниезащита и связь
 8. Пожаротушение
 9. Охрана окружающей природной среды
 10. Требования к строительству БКАЗС
 11. Требования к эксплуатации БКАЗС
- Приложение 1. Обязательное. Термины и понятия, примененные в СН РК В. 2.3-1-97
- Приложение 2. Обязательное. Нормы потребности первичных средств пожаротушения БКАЗС

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
НОРМЫ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ
АВТОЗАПРАВОЧНЫХ СТАНЦИИ БЛОЧНО-КОНТЕЙНЕРНОГО ТИПА**

**INDUSTRIAL DESIGN STANDARDS - SERVICE STATIONS
WITH SURFACE-MOUNTED FUEL STORAGE TANKS**

Дата введения – 01.03.2002 г.

Настоящие нормы устанавливают требования к размещению, изготовлению, проектированию, строительству и эксплуатации блочно-контейнерных автозаправочных станций (далее - БКАЗС) с наземным расположением резервуаров для легковоспламеняющихся и горючих нефтепродуктов и являются обязательными для исполнения всеми предприятиями, организациями и юридическими лицами независимо от ведомственной принадлежности, вида деятельности и формы собственности на территории Республики Казахстан.

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. БКАЗС относятся к мобильным (инвентарным) зданиям и сооружениям, по типу мобильности – контейнерные, по функциональному назначению – временные автозаправочные станции.

1.2. Общая вместимость резервуаров БКАЗС определяется суммарным номинальным объемом резервуаров для хранения нефтепродуктов (при наличии на БКАЗС горючих нефтепродуктов 1 м³ легковоспламеняющихся нефтепродуктов приравнивается к 5 м³ горючих). При определении общей вместимости не учитываются емкости резервуаров сбора утечек.

1.3. Общая вместимость блок-контейнеров для хранения нефтепродуктов, размещаемых на территории БКАЗС, должна быть (с учетом вместимости хранимой автоцистерны):

- при размещении БКАЗС в городах и других населенных пунктах не более 30 м³;
- при размещении БКАЗС за пределами населенных пунктов не более 40 м³.

1.4. БКАЗС подразделяются на два типа: тип А – более 250 заправок в сутки (более 80 заправок в час пик) при общей вместимости резервуаров свыше 30 м³ до 40 м³; тип Б – до 250 заправок в сутки (до 80 заправок в час пик) при общей вместимости резервуаров до 30 м³ включительно.

1.5. При проектировании БКАЗС следует учитывать требования соответствующих нормативных документов системы строительных норм и правил, если они не определены настоящими нормами, а также отраслевых (ведомственных) норм технологического и строительного проектирования, другими нормативными документами, утвержденными в установленном порядке (санитарными, экологическими, пожарными и др.).

1.6. Выбор земельного участка (площадки) для строительства БКАЗС должен осуществляться в установленном порядке и на основании акта выбора площадки. Акт выбора площадки сопровождается одиночными материалами в части техногенных технологических нагрузок.

1.7. Термины и понятия, применяемые в настоящих нормах, приведены в обязательном приложении 1.

2. ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН

2.1. БКАЗС следует размещать на обособленном участке преимущественно с подветренной стороны ветров преобладающего направления по отношению к жилой

застройке и в строгом соответствии с проектной документацией, согласованной с органами Государственного надзора (санитарно-эпидемиологическими, экологическими и противопожарными и др.).

2.2. Территорию БКАЗС необходимо функционально зонировать на: подъездную зону, зону БКАЗС, зону мусоросборника.

2.3. Схему движения автотранспорта по территории БКАЗС следует принимать односторонней с отдельными подъездными дорогами.

2.4. Следует предусматривать обрамление территории БКАЗС ограждением высотой не менее 0,2 м. На въезде и выезде с территории БКАЗС необходимо выполнять повышенные участки на дорогах высотой не менее 0,2 м.

2.5. На территории БКАЗС должны быть предусмотрены мероприятия по предотвращению и ограничению разлива нефтепродуктов.

2.6. Территория БКАЗС должна иметь общий уклон к месту расположения резервуара-сборника для поверхностно-ливневых стоков.

2.7. Размещение инженерных сетей на территории БКАЗС следует принимать в соответствии с СНиП 11-89-80, СНиП 2.07.01-89.

2.8. Пересечение территории БКАЗС тротуарами пешеходного движения не допускается. Расстояние от блок-контейнера хранения до пешеходного тротуара должно быть не менее 5 м.

2.9. Минимальные расстояния от БКАЗС до зданий, сооружений и других объектов, не относящихся к комплексу БКАЗС, определяются в зависимости от типа станций и принимаются по табл. 1.

2.10. При размещении БКАЗС на территории автотранспортных, промышленных, сельскохозяйственных и других предприятий расстояние от блока хранения топлива до производственных зданий и сооружений этих предприятий I, II, III и IIIа степеней огнестойкости должны быть не менее 12 м, до зданий и сооружений IIIб, IV, IVа и V степеней огнестойкости – 18 м, до административных и бытовых зданий предприятий – 25 м, до открытых площадок и навесов хранения автомобилей и другого подвижного состава - 18 м (расстояние не нормируется, если стена здания, обращенная в сторону БКАЗС, глухая противопожарная I типа противопожарных преград с минимальным пределом огнестойкости 2,5 часа), до оси внутренних железнодорожных путей предприятия - по табл. 1, до края проезжей части автомобильных дорог предприятия 9 м.

2.11. Расстояние от топливораздаточных колонок блок-контейнера хранения до зданий и сооружений БКАЗС следует принимать не менее, м:

3 - до стен без проемов зданий I, II, III степеней огнестойкости;

9 - до стен с проемами зданий I, II, III и IIIа степеней огнестойкости;

18 - до зданий IIIб, IV, IVа, V степеней огнестойкости.

2.12. Покрытие проездов на территории БКАЗС и площадок для слива нефтепродуктов в резервуары должно проектироваться стойким к воздействию нефтепродуктов, с уклонами в сторону дренажных лотков сбора стоков в дренажную емкость или производственно-ливневую канализацию БКАЗС.

2.13. Территория обособленной площадки слива должна быть спланирована с минимальным уклоном, чтобы при проливах нефтепродуктов из автоцистерн или резервуаров (при переполнении) они не могли растекаться на остальную территорию БКАЗС и территорию прилегающих объектов, в том числе дорог.

2.14. На территории БКАЗС следует предусматривать независимый проезд к местам слива нефтепродуктов шириной не менее 3,5 м, допускается совмещать его с основным проездом для заправляемых автомобилей. Хранение автоцистерны допускается на территории БКАЗС с соблюдением противопожарных разрывов на специально отведенном месте с твердым покрытием, при этом место стоянки приравнивается к наземному резервуару с нефтепродуктами.

2.15. На территории БКАЗС могут быть размещены отдельно киоски и павильоны по продаже автозапчастей, сопутствующих непродовольственных товаров, если расстояние между ними и другими сооружениями БКАЗС соответствует табл. 1 настоящих норм.

2.16. Расстояние между блок-контейнерами хранения должно приниматься из условия безопасного проезда и подъезда автотранспорта с учетом радиусов разворотов.

2.17. Перед въездом на территорию БКАЗС должны быть установлены:
дорожный знак «Въезд запрещен» (в случае, когда БКАЗС закрыта для въезда автомобилей);

дорожный знак «Ограничение максимальной скорости» для движения заправляемого транспорта не более 5 км/ч;

указатель «Остановка мототранспорта за 15 м» для предупреждения водителей мототранспорта о необходимости выключения двигателей за 15 м от раздаточной колонки.

На территории БКАЗС должны быть знаки безопасности согласно ГОСТ 12.4.026-76, запрещающие курение и пользование открытым огнем, а также регулирующие движение пассажиров и заправляемого транспорта.

2.18. От селитебной территории населенных пунктов БКАЗС отделяется полосой зеленых насаждений с учетом зоны загрязнения. Площадь озеленения должна соответствовать СНиП 11-89-80 «Генеральные планы промышленных предприятий».

Таблица 1

Наименование здания или сооружения	Расстояние, м	
	Тип А	Тип Б
Производственные, складские и административные здания и сооружения промышленных предприятий	30	30
Жилые и общественные здания населенных пунктов	100	50
Места массового скопления людей (остановки наземного транспорта, выходы со станции метро, рынки и т.п.)	100	100
Гаражи и открытые стоянки для автомобилей	40	20
Торговые палатки и киоски	30	30
Здания и сооружения общественного питания с использованием в технологии открытого огня	40	40
Автомобильные дороги (до проезжей части): категории I-III магистральные дороги, магистральные улицы категорий IV-V, улицы и дороги местного значения	25	15
	15	10
Железные дороги общей сети (до подошвы насыпи или бровки выемки): на станциях на разъездах и платформах на перегонах	40	25
	30	20
	20	15

Примечания:

1. Расстояние следует определять от резервуаров блока хранения топлива или раздаточных колонок до границ земельных участков детских дошкольных учреждений, общеобразовательных школ, школ-интернатов, лечебных учреждений со стационаром или до окон жилых и общественных зданий другого назначения.

2. Расстояния от БКАЗС до воздушных линий электропередачи, электротехнических устройств и сооружений принимаются по ПУЭ.

3. Расстояние от БКАЗС до складов лесных материалов, технологических установок и других объектов, не указанных в табл. 1, определяется по действующим СНиП «Склады нефти и нефтепродуктов», «Планировка и застройка городских и сельских поселений», «Генеральные планы промышленных предприятий».

4. Не допускается размещение БКАЗС под железнодорожными и автомобильными мостами и вблизи них на расстоянии 100 м.

5. При отсутствии в нормативных документах разрывов для наземных резервуаров следует исходить из условия: 1 м³ объема резервуаров при наземном хранении приравнивается к 2 м³ объема при подземном хранении.

3. КОНСТРУКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ И ИЗГОТОВЛЕНИЕ БКАЗС

3.1. Категории взрывопожарной и пожарной опасности помещений БКАЗС определяются по РНТП 01-94 «Определение категорий помещений, зданий и сооружений по взрывопожарной и пожарной опасности».

3.2. БКАЗС должны оснащаться топливораздаточными колонками, обеспечивающими газовозвратную систему сбора из бака автомобиля загрязняющих веществ, и другим технологическим оборудованием, разрешенным к применению на территории Республики Казахстан, имеющим сертификат соответствия. Применение топливораздаточных колонок без газовозвратной системы сбора загрязняющих веществ допускается до 01.01.2001 г., или до истечения срока предоставления земельных участков для существующих КАЗС, но не далее указанного срока.

Технологическое оборудование должно обеспечивать уровень физических факторов (шум, вибрация), не превышающими требований «Санитарных норм допустимых уровней шума на рабочих местах. №1.02.007-94», «Санитарных норм вибрации рабочих мест. №1.02.012-94», «Санитарных норм предельно допустимых концентраций вредных веществ в воздухе рабочей зоны. №1.02.011-94».

3.3. Блок-контейнеры БКАЗС должны быть одноэтажными I, II, III, IIIa степени огнестойкости. Навесы над местами заправки автомобилей, размещения насосного оборудования (при его наружном исполнении) должны выполняться из негорючих материалов.

3.4. Блок-контейнер операторной должен быть отдельно стоящим, иметь помещение оператора и санитарно-бытовое помещение, предназначенное для организации отдыха оператора и приема пищи. Допускается в блок-контейнере операторной предусматривать помещения для хранения и продажи горюче-смазочных материалов (масла, тормозные жидкости и т.п.) в мелкой заводской расфасовке, обеспечивающей герметичность, автозапчастей.

3.5. Блок-контейнер операторной должен быть обеспечен естественной вентиляцией.

3.6. Освещенность блок-контейнера операторной должна быть в соответствии с МСН «Искусственное и естественное освещение».

3.7. Один из выходов (если их более одного) из блок-контейнера операторной следует предусматривать в сторону, противоположную топливораздаточным колонкам и резервуарам с нефтепродуктами.

3.8. Резервуары для нефтепродуктов необходимо изолировать друг от друга перегородками из негорючих материалов. Отсек размещения насосов для перекачки нефтепродуктов из топливозаправщиков или топливораздаточных колонок следует отделять от резервуаров противопожарной перегородкой I типа.

3.9. Для хранения нефтепродуктов в блок-контейнере хранения следует применять типы резервуаров в соответствии с требованиями ГОСТ 1510-84.

3.10. Блок-контейнер хранения нефтепродуктов должен быть обеспечен лестницей для подъема, на кровлю блока и доступа к горловине резервуара и резервуарному оборудованию. На кровле следует предусматривать площадку для обслуживания резервуаров с нескользящим настилом и металлическим ограждением.

3.11. В блок-контейнере хранения под резервуарами должен быть поддон для сбора аварийного пролива нефтепродуктов с высотой бортиков не менее 0,15 м.

3.12. Резервуары должны быть оборудованы приборами, не допускающими перелив нефтепродуктов при заполнении резервуаров. Сливные устройства должны быть герметичными и обеспечивать слив нефтепродуктов «под слой».

3.13. Конструкции резервуаров должны предусматривать возможность очистки от остатков хранимого топлива, проветривание и дегазацию при их ремонте.

3.14. Для перекрытия трубопроводов подачи топлива к топливораздаточным колонкам следует предусматривать перед резервуарами запорные вентили на трубопроводах подачи топлива. Доступ к запорным вентилям должен быть свободным.

3.15. Блок-контейнер хранения бензина должен быть оборудован газоуравнительной системой с применением дыхательных клапанов повышенного давления и возвратом паровоздушной смеси, вытесняемой из резервуаров в автоцистерну. На участках трубопроводов газоуравнительной системы между резервуарами, на выходе трубопроводов дыхательной системы и у мест их подсоединения к резервуарам следует предусматривать установку огнепреградителей.

3.16. Высота труб дыхательных систем резервуаров от поверхности земли должна выбираться исходя из условия:

$$H_{\text{тр}} > 2 + 50 \cdot D,$$

где $H_{\text{тр}}$ - высота трубы дыхательной системы, м;

D - внутренний диаметр трубы дыхательной системы, м.

3.17. В блок-контейнере хранения допускается установка резервуаров для масел и устройств для их приема и отпуска. Общий объем резервуаров для масел не должен превышать 1 м³.

3.18. Противокоррозионную защиту металлоконструкций БКАЗС от коррозии следует осуществлять согласно СНиП 2.03.11-85, ГОСТ 9.402-80, ГОСТ 1510-84, ГОСТ 25812-83 и техническим условиям на изготовление БКАЗС. Наружные поверхности блок-контейнера хранения следует окрашивать светлыми лучеотражающими красками. Внутренние поверхности резервуаров следует окрашивать противокоррозионными красками с низким коэффициентом излучения.

3.19. БКАЗС до начала их выпуска должны иметь соответствующую техническую документацию в соответствии с ГОСТ 15.001-88 «Продукция производственно-технического назначения» (технические условия, паспорт, инструкцию по эксплуатации, технологическую документацию и т.п.). Технические условия должны быть согласованы с органами государственного надзора, утверждены и зарегистрированы в установленном порядке. Изготовление БКАЗС должно производиться предприятиями (организациями), имеющими государственную лицензию на право изготовления взрыво-пожароопасного оборудования.

4. АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЕ РЕШЕНИЯ

4.1. Блок-контейнеры в зависимости от свойств грунтов устанавливаются на бетонные блоки или бетонные подушки.

4.2. Островок блока-контейнера хранения должен иметь возвышение над прилегающей проезжей частью на 0,15-0,2 м.

Расстояние от края прилегающей проезжей части до блок-контейнера хранения должно выдерживать габарит приближения и быть не менее 0,5 м.

5. ВОДОСНАБЖЕНИЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

5.1. При проектировании водоснабжения и канализации БКАЗС должны соблюдаться требования СНиП 2.04.02-84*, СНиП 2.04.03-85, СНиП 2.04.01-85*, ВСН 01-89 и настоящих СН.

5.2. Водоснабжение БКАЗС должно быть от сетей водопровода или привозным. Качество воды для хозяйственно-питьевых нужд должно отвечать требованиям ГОСТа на питьевую воду.

5.3. Расходы воды на хозяйственно-питьевые нужды для обслуживающего персонала БКАЗС следует определять из расчета явочной численности персонала и нормы расхода на одного человека - 25 л.

5.4. При определении расчетного (расхода воды на пожаротушение расходы воды на хозяйственные нужды учитывать не следует.

Расчетный расход воды на наружное пожаротушение БКАЗС следует принимать 10 л/с при непрерывном тушении в течение 1,5 часов.

5.5. Блок-контейнер хранения, не имеющий заводского поддона сбора аварийного пролива нефтепродуктов, должен иметь непроницаемый для нефтепродуктов поддон с бортиками объемом, равным объему наибольшего резервуара.

Из поддона должен предусматриваться слив в аварийный подземный резервуар. Объем аварийного резервуара должен быть не менее 30% суммарной вместимости всех резервуаров в блок-контейнере хранения и не менее вместимости наибольшего резервуара.

Аварийный резервуар, в который обеспечивается самотечный слив, должен быть подземным и располагаться от блок-контейнера хранения на расстоянии не менее 1 м. При самотечном сливе трубопровод аварийного слива должен иметь диаметр не менее 100 мм и снабжен устройствами, предупреждающими возможность передачи огня.

Резервуар (бак) для масел обеспечивается индивидуальным поддоном. Аварийный слив из резервуаров (баков) для масел допускается не предусматривать.

5.6. Производственно-дождевые сточные воды должны собираться в сборник производственно-дождевых стоков.

5.7. На территории БКАЗС, не имеющей бытовой канализации, допускается предусматривать уборную с водонепроницаемым выгребом, которая должна располагаться не ближе 10 м от блок-контейнера хранения.

6. ОТОПЛЕНИЕ И ВЕНТИЛЯЦИЯ

6.1. При проектировании отопления и вентиляции БКАЗС должны соблюдаться требования СНиП 2.04.05-91*, «Санитарные нормы предельно допустимых концентраций вредных веществ в воздухе рабочей зоны. №1.02.011-94», «Санитарные нормы микроклимата производственных помещений. №1.02.005-94» и настоящих СН.

6.2. Отопление блок-контейнера операторной должно предусматриваться от теплосетей или электроотоплением и должно обеспечивать обогрев помещения в холодное время года не ниже +18⁰ С, другие виды отопления не допускаются.

6.3. Вентиляция блок-контейнера операторной должна предусматриваться естественная.

7. ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКИЕ УСТРОЙСТВА, МОЛНИЕЗАЩИТА И СВЯЗЬ

7.1. Электрооборудование зданий и помещений должно быть выполнено в соответствии с требованиями ПУЭ и настоящих СН.

7.2. Здания и сооружения БКАЗС следует оборудовать молниезащитой с учетом местных условий и в соответствии с требованиями «Инструкции по устройству молниезащиты зданий и сооружений» РД 34.21.122-87.

7.3. Резервуары, продуктопроводы и технологическое оборудование должны быть присоединены к заземляющему контуру для защиты от зарядов статического электричества. Для снятия статического электричества следует предусматривать устройство для заземления автоцистерн при сливе нефтепродуктов, а также в случае временной стоянки автоцистерн на территории БКАЗС.

7.4. Все соединения токоотводов и заземляющих устройств должны быть сварными.

7.5. Электрооборудование БКАЗС следует выполнять во взрывозащищенном исполнении.

7.6. В отношении обеспечения надежности электроснабжения электроприемники БКАЗС относятся к III категории. Допускается использовать автономный источник электроснабжения.

7.7. БКАЗС должна быть оснащена телефонной или радиосвязью и громкоговорящей связью.

7.8. Территория БКАЗС в темное время суток должна быть освещена в соответствии с существующими нормами. Особое внимание должно быть уделено освещению мест заправки и слива нефтепродуктов.

7.9. Блок-контейнеры должны быть оборудованы автоматической пожарной сигнализацией в соответствии с СНиП 2.04.09-87 «Пожарная автоматика зданий и сооружений».

8. ПОЖАРОТУШЕНИЕ

8.1. БКАЗС должны быть обеспечены наружным противопожарным водоснабжением, а также первичными средствами пожаротушения согласно нормам потребности (обязательное Приложение 2).

8.2. Пожарные гидранты должны располагаться вдоль автодорог не более 2,5 м от края проезжей части, но не ближе 5 м от стен зданий и сооружений, при технико-экономическом обосновании допускается располагать гидранты на проезжей части.

8.3. На БКАЗС, расположенных вне населенных пунктов и в отдельных зонах населенных пунктов, где отсутствует противопожарный водопровод, но при условии нахождения в радиусе 2 км от пожарного депо, не предусматривается противопожарное водоснабжение (в том числе и резервуары). Для тушения необходимо предусматривать первичные средства пожаротушения и передвижные огнетушащие установки.

Хранение данных установок должно предусматриваться в специальных помещениях, выход из которых следует предусматривать в сторону, противоположную блок-контейнеру хранения.

9. ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ ПРИРОДНОЙ СРЕДЫ

9.1. Источником загрязнения окружающей природной среды на территории БКАЗС являются испарения нефтепродуктов («большие и малые дыхания»), выбросы паровоздушной смеси из баков автомобилей при заправке, проливы нефтепродуктов при сливе из автоцистерн в резервуары, проливы нефтепродуктов при заправке автотранспорта, утечки и проливы нефтепродуктов при ремонте, обслуживании и авариях, отходы от зачистки емкостей хранения и с локальных очистных сооружений поверхностных стоков.

9.2. Для уменьшения загрязнения атмосферного воздуха, почвы и водоемов на территории БКАЗС следует:

- поддерживать в полной технической исправности резервуары и технологическое оборудование и обеспечивать их герметичность;
- отрегулировать дыхательные клапаны резервуаров на требуемое избыточное давление и вакуум и следить за их исправностью;
- оборудовать резервуары с бензином газовой обвязкой с применением дыхательных клапанов повышенного давления;
- сливать нефтепродукты из автоцистерн только с применением быстроразъемных муфт;
- обеспечить возврат паровоздушной смеси, вытесняемой из резервуаров при «больших» дыханиях, в автоцистерны;
- обеспечить возврат паровоздушной смеси из баков автомобилей с применением газовозвратных пистолетов;
- организовать сбор поверхностно-ливневых стоков с локальной очисткой;
- создавать зеленые зоны вокруг БКАЗС с учетом зоны загрязнения и эффектом аккумуляции загрязняющих веществ.

9.3. Проведение мероприятий по определению загазованности воздуха, по ликвидации аварийных проливов и утечек нефтепродуктов, в том числе сбор и вывоз загрязненных почв, производить согласно действующим нормативным документам экологической безопасности.

9.4. Вывоз нефтесодержащих отходов, загрязненных сточных производственно-ливневых вод и мусора с территории БКАЗС должен быть централизован и согласован с территориальными органами санитарно-эпидемиологического и экологического надзора.

9.5. Размер санитарно-защитной зоны (СЗЗ) для БКАЗС должен быть подтвержден расчетами рассеивания вредных веществ в атмосфере и соответствовать «Санитарным нормам и правилам проектирования производственных объектов. №1.01.001-94».

10. ТРЕБОВАНИЯ К СТРОИТЕЛЬСТВУ БКАЗС

10.1. Монтаж блок-контейнера хранения следует производить с уклоном днища резервуара 0,004 в сторону водогрязеспускной пробки.

10.2. При расположении БКАЗС в районах с сейсмичностью более 7 баллов необходимо выполнять специальные мероприятия.

11. ТРЕБОВАНИЯ К ЭКСПЛУАТАЦИИ БКАЗС

Эксплуатация БКАЗС производится в соответствии с действующим законодательством, заключением государственной экологической экспертизы, действующими «Правилами технической эксплуатации стационарных, контейнерных и передвижных АЗС», «Правилами пожарной безопасности при эксплуатации предприятий нефтепродуктообеспечения Республики Казахстан», «Правилами по технике безопасности и промсанитарии при эксплуатации нефтебаз и автозаправочных станций», паспортом, инструкцией по эксплуатации, другими нормативно-техническими документами.

При эксплуатации БКАЗС должны соблюдаться особые меры безопасности с этилированным бензином согласно «Правилам техники безопасности и промсанитарии при эксплуатации нефтебаз и автозаправочных станций».

ТЕРМИНЫ И ПОНЯТИЯ, ПРИМЕНЕННЫЕ В СН РК В.2.3-1-97

1. Автозаправочная станция блочно-контейнерного типа – комплекс зданий, наземных резервуаров и других сооружений, выполненных в виде блок-контейнеров, предназначенных для приема, хранения и заправки нефтепродуктами автотехники.

2. Наземный резервуар (наземное хранение) – резервуар, предназначенный для хранения нефтепродуктов, если наименьший уровень жидкости в резервуаре выше не менее чем на 0,2 м нижней планировочной отметки прилегающей площадки (в пределах 3 м от стенки резервуара).

3. Номинальный объем резервуара – условная округленная величина объема, принятая для идентификации требований норм для различных конструкций резервуаров при расчетах номенклатуры объемов резервуаров, общей вместимости, а также для определения установок и средств пожаротушения.

4. Мобильное (инвентарное) здание или сооружение контейнерного типа – мобильное (инвентарное) здание и сооружение, состоящее из одного блок-контейнера полной заводской готовности, передислоцируемое на любых пригодных транспортных средствах.

5. Блок-контейнер – объемный элемент полной заводской готовности с индивидуальным укрытием (контейнером), внутри которого создается микроклимат, обеспечивающий необходимые условия работы оборудования (в т.ч. топливораздаточных колонок), аппаратуры и пребывания человека внутри укрытия (при необходимости).

НОРМЫ ПОТРЕБНОСТИ ПЕРВИЧНЫХ СРЕДСТВ ПОЖАРОТУШЕНИЯ БКАЗС

Наименование зданий и сооружений БКАЗС	Площадь, м ²	Порошковые огнетушители, шт.			Углекислотные огнетушители ОУ-2, шт.	Ящик с песком вместимостью 0,5м ³ , шт.	Войлок, кошма, противопожарное одеяло 1,8х1,2 м ² , шт.
		ОП-5	ОП-10	ОП-100			
Блок-контейнер хранения производительностью более 500 заправок в сутки (более 135 заправок в час пик)		4	2	1	2	1	1
Блок-контейнер хранения производительностью менее 500 заправок в сутки (менее 135 заправок в час пик)		2	1	1	2	1	1
Блок-контейнер операторной		1	-	-	1	-	-
Станция технического обслуживания при БКАЗС	На каждые 100м ² площади	2	-	-	1	1	1

Примечание: Конструкция ящика должна обеспечивать удобство извлечения песка с помощью лопаты и исключать попадание в него осадков.

**ҚҰРЫЛЫСТЫҢ НОРМАЛАРЫ
БЛОК-КОНТЕЙНЕРЛІ ТИПТІ АВТОЖАНАРМАЙ ҚҰЮ СТАНЦИЯЛАРЫН
ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ЖОБАЛАУ НОРМАЛАРЫ**

**НОРМЫ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ АВТОЗАПРАВОЧНЫХ
СТАНЦИИ БЛОЧНО-КОНТЕЙНЕРНОГО ТИПА**

Енгізілген күні - 01.03.2002 ж.

КІРІСПЕ

1. ЖАСАҒАНДАР: “Казгипромұнайкөлік” Қазақ жобалау институты, ҚР ТЖМК-дегі МӨҚББ-ның қатысуымен.
2. ӘЗІРЛЕГЕН: “KAZGOR” Жобалау академиясы сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің қайта өңделіп, жасалуына және мемлекеттік тілге аударылуына байланысты әзірледі.
3. ҰСЫНҒАН: Қазақстан Республикасы Экономика және сауда министрлігінің (ҚР ЭжСМ) Құрылыс істері жөніндегі комитетінің Техникалық нормалау және жаңа технологиялар басқармасы.
4. ҚАБЫЛДАНҒАН ЖӘНЕ ҚР ЭжСМ Құрылыс істері жөніндегі комитетінің 2002 жылғы 28 ақпандағы
- ІСКЕ ЕНГІЗІЛГЕН МЕРЗІМІ: № 44 бұйрығымен 2002 жылдың 1 наурызынан бастап енгізілді.
5. Осы ҚР ҚН Қазақстан Республикасының аумағында ҚР Экономика және сауда министрлігінің Құрылыс және сәулеттік-қала құрылыстық бақылау агенттігінің ҒТК-інің 1997 жылғы 25 қыркүйектегі № 9-3 қаулысымен 01.12.1997 жылдан бастап іске енгізілген орыс тіліндегі “Блок-контейнерлі типті автожанармай құю станцияларын технологиялық жобалау нормалары” ҚР ҚН В.2.3-15-97-нің тентүпнұсқалық мәтіні және мемлекеттік тілдегі аудармасы болып табылады.
6. ОРНЫНА: ҚР ҚН В. 2.3-15-97.

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер
2. Бас жоспар
3. Құрылымдық шешімдер және БКАЖС-ын орнату
4. Сәулеттік - құрылыстық шешімдер
5. Сумен қамтамасыз ету және канализация
6. Жылыту және желдету
7. Электртехникалық құрылғылар, найзағайдан қорғау және байланыс
8. Өрт сөндіру
9. Қоршаған табиғи ортаны қорғау
10. БКАЖС-ы құрылысына арналған талаптар
11. БКАЖС-ын пайдалануға арналған талаптар
- 1-қосымша. Міндетті. ҚР ҚН В.2.3-1-97-де қолданылған терминдер мен түсініктер
- 2-қосымша. Міндетті. БКАЖС-ның өрт сөндірудің алғашқы құралдарының қажеттілік нормалары

Осы нормалар тез тұтанғыш және жанғыш мұнай өнімдерінің жер үстінде орналасқан резервуарлары бар блокты-контейнерлі типті автожанармай құю станцияларын (әрі қарай – БКАЖС) орналастыруға, жасауға, жобалауға, құрылысын салуға және пайдалануға арналған талаптарды белгілейді және Қазақстан Республикасының аумағында ведомстволық тиесілігіне, қызметі түріне және жекеменшік нысанына қарамастан барлық кәсіпорындар, ұйымдар мен заңды тұлғалардың орындауы үшін міндетті болып табылады.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. БКАЖС жедел әрекеттік (керек-жарақтық) ғимараттар мен имараттарға, жедел әрекеттік типі бойынша – контейнерлікке, қызметтік мақсаты бойынша – уақытша автожанармай құю станцияларына жатады

1.2. БКАЖС-ның резервуарларының жалпы сыйымдылығы мұнай өнімдерін сақтайтын резервуарлардың қосынды номиналды көлемімен анықталады (БКАЖС-да жанғыш мұнай өнімдері бар болғанда 1 м^3 тезтұтанғыш мұнай өнімдері 5 м^3 жанғыш өнімдерге теңестіріледі). Жалпы сыйымдылықты анықтағанда ағып кетуді жинау резервуарларының сыйымдылығы ескерілмейді.

1.3. БКАЖС-ы аумағында орналастырылатын мұнай өнімдерін сақтауға арналған блок-контейнерлердің жалпы сыйымдылығы (сақталатын автоцистернаның сыйымдылығын ескерумен):

- БКАЖС қалаларда және басқа елді мекендерде орналастырылғанда 30 м^3 -тан;
- БКАЖС-ты елді мекендерден тысқары орналастырғанда 40 м^3 -тан аспауы тиіс.

1.4. БКАЖС екі типке бөлінеді:

А типі – резервуарлардың 30 м^3 -тан астам 40 м^3 -қа дейінгі жалпы сыйымдылығында тәулігіне 250 рет жанармай құю («жүріс шыңы» сағаттарында 80 реттен аса жанармай құю); Б типі – резервуарлардың тек 30 м^3 -ты қоса алғанға дейінгі жалпы сыйымдылығында – тәулігіне 250 рет жанармай құю («жүріс шыңы» сағаттарда 80 реттен аса жанармай құю).

1.5. БКАЖС-ын жобалағанда құрылыс нормалары және ережелері жүйесінің тиісті нормативтік құжаттар талаптарын, егер олар осы нормалармен анықталмаған жағдайда, ескеру қажет, сондай-ақ белгіленген тәртіпте (санитарлық, экологиялық, өрт жөнінен және т.б.) бекітілген салалық (ведомстволық) технологиялық және құрылыстық жобалау нормаларының, басқа нормативтік құжаттардың талаптарын ескеру керек.

1.6. БКАЖС-ның құрылысын салу үшін жер бөлімшесін (алаңшасын) таңдау белгіленген тәртіпте және алаңшаны таңдау актісі негізінде іске асырылуы тиіс. Алаңшаны таңдау актісі техногендік технологиялық жүктемелер бөлігі бойынша жеке материалдармен қоса беріледі.

1.7. Осы нормаларда қолданылған терминдер мен түсініктер міндетті 1-қосымшада келтірілген.

2. БАС ЖОСПАР

2.1. БКАЖС-ны жекеленген бөлімшеде, тұрғын құрылысқа қарағанда басымдылығы бар бағыттағы желдердің көбінесе ық жағынан және Мемлекеттік қадағалау органдарымен (санитарлық-эпидемиологиялық, экологиялық, өртке қарсы және т.б.) келісілген жобалық құжаттамаға қатаң түрде сәйкес орналыстырған жөн.

2.2. БКАЖС-ы аумағын қызметтік түрде: кіріс жол аймағына, БКАЖС аймағына, қоқысты жинау аймағына бөліп аймақтау қажет.

2.3. БКАЖС-сы аумағында автокөліктің қозғалыс сұлбасын, біржақты бөлектенген кіріс жол жолдарымен құру керек.

2.4. БКАЖС-сы аумағын биіктігі 0,2 м-ден кем емес қоршаумен жиектеуді қарастыру керек. БКАЖС-сы аумағына кіру және одан шығу жолдарында биіктігі 0,2 м-ден кем емес көтермелі бөлімшелерді жасау қажет.

2.5. БКАЖС-ы аумағында мұнай өнімдерінің төгілуін болдырмау және шектеу жөнінен шаралар қарастырылуы тиіс.

2.6. БКАЖС-ы аумағының беттік нөсерлік ақпаларға жинағыш резервуар орналасу орынына ортақ еңісі болуы керек.

2.7. БКАЖС-сы аумағында инженерлік тораптарды орналастыруды ҚНЖЕ 11-89-80, ҚНЖЕ 2.07.01-89-ға сәйкес іске асырған жөн.

2.8. БКАЖС-ы аумағын жаяу жүргіншілік жаяужолдардың кесіп өтуіне рұқсат етілмейді. Сақтау блок-контейнерінен жаяу жүргіншілік жаяужолға дейінгі қашықтық 5 м-ден кем болмауы тиіс

2.9. БКАЖС-нан БКАЖС-ы кешеніне қарамайтын ғимараттар, имараттар және басқа объектілерге дейінгі минимальдық қашықтықтар станция типіне байланысты анықталады және 1-кесте бойынша алынады.

2.10. БКАЖС-ын автокөліктік, өнеркәсіптік, ауылшаруашылығы және басқа кәсіпорындар аумағында орналастырғанда отынды сақтау блогынан осы кәсіпорындардың отқа төзімділігі дәрежелері I, II, III және IIIa өндірістік ғимараттары мен имараттарына дейінгі қашықтық 12 м-ден, ал отқа төзімділігі дәрежелері IIIб, IV, IVa және V ғимараттар мен имараттарға дейін - 18 м, кәсіпорынның әкімшілік және тұрмыстық ғимараттарына дейін - 25 м, автомобильдерді және басқа жылжымалы құрамдарды сақтау ашық алаңшалары мен қалқаларына дейін - 18 м (егер БКАЖС-ы жағына қараған ғимарат қабырғасы, минимальдық отқа төзімділігі 2,5 сағат I типті өртке қарсы тосқауылдары бар саңылаусыз отқа төзімді қабырға болса

қашықтық нормаланбайды), кәсіпорынның 1-кесте бойынша алынған ішкі темір жолдары осіне дейінгі қашықтық, кәсіпорынның автомобиль жолдарының жүргінші бөлігінің шетіне дейін – 9 м-ден кем болмауы тиіс.

2.11. Сақтау блок-контейнерінің отын тарату колонкаларынан БКАЖС-ы ғимараттары мен имараттарына дейінгі қашықтықты төмендегіден кем алмау керек, м:

3 - I, II, III дәрежелі отқа төзімділігі бар ғимараттардың ойықтары жоқ қабырғаларына дейін;

9 - I, II, III және IIIa дәрежелі отқа төзімділігі бар ғимараттардың ойықтары бар қабырғаларына дейін;

18 - IIIб, IV, IVa; V дәрежелі отқа төзімділігі бар ғимараттарға дейін.

2.12. БКАЖС-ы аумағындағы жүру жолдарының және резервуарларға мұнай өнімдерін құятын жердегі алаңшалардың жабыны, ақпаларды жинаудың құрғатқыштық науаларына еңістікпен, құрғатқыш сыйымдылыққа немесе БКАЖС-ның өндірістік-нөсерлік канализациясына қарай, мұнай өнімдері әрекетіне төзімді болып жобалануы тиіс.

2.13. Жекеленген құю алаңшасы аумағы, автоцистерналардан немесе резервуарлардан (толып, ернеуінен асып кеткенде) мұнай өнімдері төгілгенде, олар БКАЖС-ның қалған аумағына, соның ішінде жолдарға ағып жайылып кетпеуі үшін, минимальдық еңіспен жоспарлануы тиіс.

2.14. БКАЖС-ы аумағында мұнай өнімдерін құю орындарына дейін ені 3,5 м-ден кем емес бөлек жүру жолдарын қарастыру керек, оны жанармай құйылатын автомобильдердің негізгі жүру жолымен сәйкестендіруге болады. Автоцистернаны БКАЖС-ы аумағында, қатты жабыны бар арнайы бөлінген жерде, өртке қарсы қазылыстарды жасай отырып, сақтауға болады, бұл жағдайда тұрақ орыны мұнай өнімдері бар жер үсті резервуарына теңестіріледі.

2.15. БКАЖС-ы аумағында, егер олармен БКАЖС-ның басқа имараттарының арасындағы қашықтық осы нормалардың 1-кестесіне сәйкес болса, автобөлшектерді, қоса жүретін азық-түліктік емес тауарларды сататын дүңгіршектер мен павильондар жеке орналастырылуы мүмкін.

2.16. Сақтау блок-контейнерлерінің арасындағы қашықтық, бұрылу радиустарын ескерумен автокөліктің қауіпсіз жүруі мен кіріп-шығуы шартына сәйкес қабылдануы тиіс.

2.17. БКАЖС-ы аумағына кірер алдына келесілер орнатылуы тиіс:

- «Кіруге рұқсат жоқ» жол белгісі (БКАЖС-ы автомобильдер кіруі үшін жабық болған жағдайда);

- «Максимальдық жылдамдықты шектеу» жол белгісі – жанармай құйылатын көліктің 5 км/сағ.-тан аспай қозғалуы үшін;

- «Мотокөліктің 15 м қалғанда тоқтауы» көрсеткіші – мотокөлік жүргізушілерін үлестіру колонкасына 15 м қалғанда қозғалтқышын ажырату қажеттілігі туралы ескерту үшін.

БКАЖС-ы аумағында МСТ 12.4.026-76-ға сәйкес, темекі тартуға және ашық отты пайдалануға рұқсат етпейтін, сондай-ақ жолаушылар мен жанармай құйылатын көліктің қозғалысын реттейтін қауіпсіздік белгілері болуы тиіс.

2.18. БКАЖС-ы елді мекендердің қоныстық аумағынан, ластану аймағын ескеріліп, көгал екпелер жолағымен бөлінеді. Көгалдандыру ауданы «Өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарлары» ҚНЖЕ 11-89-80-ге сәйкес болуы тиіс.

1-кесте

Ғимарат немесе имарат атауы	Қашықтық, мм	
	А типті	Б типті
Өнеркәсіптік кәсіпорындардың өндірістік, қоймалық және әкімшіліктік ғимараттары мен имараттары	30	30
Елді мекендердің тұрғын және қоғамдық ғимараттары	100	50
Адамдардың көптеп топталатын жерлері (жерүсті көлігі аялдамалары, метро станцияларынан шығаберістер, базарлар және т.с.с.)	100	100
Автомобильдерге арналған гараждар мен ашық тұрақтар	40	20
Сауда шатырлары мен дүңгіршіктері	30	30
Технологиясында ашық отты пайдаланатын қоғамдық тамақтану ғимараттары мен имараттары	40	40
Автомобиль жолдары (жүргінші бөлігіне дейін):		
I-III санаттағы магистральдық жолдар, магистральдық көшелер	25	15
IV-V санаттағы жергілікті маңызы бар көшелер мен жолдар	15	10
Ортақ тораптың теміржолдары (үйінді табанына немесе ойынды жиегіне дейін):		
станцияларда	40	25
разъездер мен платформаларда	30	20
аралықтарда	20	15

Ескертулер: 1. Қашықтықтарды, отынды сақтау блогының резервуарларынан немесе үлестіру колонкаларынан балалардың мектепке дейінгі мекемелерінің, жалпы білім беру мектептерінің, мектеп-интернаттардың, стационары бар емдеу мекемелерінің жер бөлімшелерінің шекараларына дейін немесе тұрғын және басқа мақсаттағы қоғамдық ғимараттардың терезелеріне дейін анықтау қажет.

2. БКАЖС-тан электрді жеткізудің әуе желілеріне, электротехникалық құрылғылар мен имараттарға дейінгі қашықтықтар – «Электр құрылғыларын орнату ережелері» ЭҚЕ бойынша алынады.

3. БКАЖС-нан ағаш материалдары қоймаларына, технологиялық қондырғыларға және 1-кестеде көрсетілмеген басқа объектілерге дейінгі қашықтықтар, «Мұнай және мұнай өнімдері қоймалары», «Қалалық және ауылдық мекендерді жоспарлау және

құрылысын салу», «Өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарлары» қолданыстағы ҚНЖЕ-лері бойынша анықталады.

4. БКАЖС-ын теміржол мен автомобиль жолдары көпірлері астында және оларға жақын 100 м қашықтықта орналастыруға болмайды.

5. Нормативтік құжаттарда жерүсті резервуарлары үшін қазылыстар қарастырылмағанда, келесі шартқа сүйену керек: жер үстінде сақтағанда, резервуардың 1 м³ көлемі жер астында сақтағандағы 2 м³ көлемге теңестіріледі.

3. ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ШЕШІМДЕР ЖӘНЕ БКАЖС-ын ОРНАТУ

3.1. БКАЖС-ы бөлімдерінің жарылғыш өртті және өрттік қауіптілігі санаттары «Бөлмелердің, ғимараттардың және имараттардың санаттарын жарылғыш өртті және өрттік қауіптілік бойынша анықтау» ТЖРН 01-94 бойынша анықталады.

3.2. БКАЖС-ы автомобиль багінен ластайтын заттарды, газды-қайтармалы түрде жинау жүйесін қамтамасыз ететін отынды үлестіргіш колонкалармен және Қазақстан Республикасы аумағында қолданылуға рұқсат етілген және сәйкестік сертификаты бар басқа технологиялық жабдықпен жабдықталуы тиіс. Ластайтын заттарды газды-қайтармалы жинау жүйесі жоқ отынды үлестіру колонкаларын қолдану 01.01.2001 ж-ға дейін рұқсат етіледі, немесе қазіргі тұрған КАЖС-ларға жер бөлімшелерін берудің мерзімі біткенге дейін, бірақ көрсетілген мерзімнен аспайтын жағдайда рұқсат етіледі.

Технологиялық жабдық «Жұмыс орындарындағы рұқсат етілген шуыл деңгейлерінің санитарлық нормалары» №1.02.007-94, «Жұмыс орындарының дірілінің санитарлық нормалары». №1.02.012-94, «Жұмыс аймағы ауасында зиянды заттардың шекті рұқсаттық шоғырларының санитарлық нормалары» №1.02.011-94 талаптарынан асып кетпейтін физикалық факторлардың (шуыл, діріл) деңгейін қамтамасыз етуі тиіс.

3.3. БКАЖС-ның блок-контейнерлері бір қабатты, отқа төзімділігі дәрежесі I, II, III, IIIa болуы тиіс. Автомобильдерге жанармай құю, сорғылық жабдықты орналастыру (оны сыртта орналастырып жасағанда) орындары үстінен қалқалар отқа жанбайтын материалдардан орындалуы тиіс.

3.4. Операторлық бөлмеде блок-контейнер бөлек тұруы қажет, оператордың бөлмесі және оператордың демалуы мен тамақ ішуін ұйымдастыруға арналған санитарлық-тұрмыстық бөлме болуы тиіс. Операторлық бөлме блок-контейнерінде, герметикалығын қамтамасыз ететін ұсақ зауыттық өлшем орамдағы жанар-жағармай материалдарын (майлар, тежегіштік сұйықтар және т.с.с), автобөлшектерді сақтау және сату үшін бөлмені қарастыруға болады.

3.5. Операторлық бөлмедегі блок-контейнер табиғи желдетумен қамтамасыз етілуі тиіс.

3.6. Операторлық бөлмедегі блок-контейнердің жарықтануы «Жасанды және табиғи жарықтандыру» МҚН-ына сәйкес жарықтануы болуы тиіс.

3.7. Операторлық бөлмедегі блок-контейнерден шығаберістердің (егер олар бірден көп болса) біреуін отын үлестіргіш колонкалар мен мұнай өнімдері бар резервуарлардан қарама-қарсы жаққа қаратуды қарастырған жөн.

3.8. Мұнай өнімдеріне арналған резервуарларды бір-бірінен жанбайтын материалдардан арақабырғалармен оқшаулау қажет. Отын құйғыштар немесе отын үлестіргіш колонкалардан мұнай өнімдерін айдауға арналған сорғыларды орналастыратын бөлікті резервуарлардан I типті өртке қарсы арақабырғалармен бөлу керек.

3.9. Сақтау блок-контейнерінде мұнай өнімдерін сақтау үшін МСТ 1510-84-тің талаптарына сәйкес резервуарлар типтерін қолданған жөн.

3.10. Мұнай өнімдерін сақтайтын блок-контейнер, блок жабынына көтерілу үшін және резервуар мойыны мен резервуарлық жабдыққа қол жеткізу үшін баспалдақпен қамтамасыз етілуі тиіс. Жабын үстінде резервуарларға күтім жасау үшін сырғанамайтын төсемі және металл қоршауы бар алаңшаны қарастыру керек.

3.11. Сақтау блок-контейнерінде резервуарлар астында мұнай өнімдерін апатты төгілгенде жинау үшін биіктігі 0,15 м-ден кем емес табандық болуы тиіс.

3.12. Резервуарларды толтырғанда, мұнай өнімдерінің асып кетіп төгілуін болдырмайтын аспаптармен резервуарлар жабдықталуы тиіс. Ағызып жіберу құрылғылары герметикалық болып, «қабат астына» мұнай өнімдерін ағызып жіберуді қамтамасыз етуі қажет.

3.13. Резервуарлар құрылымдары, сақталатын отынның қалдықтарынан тазарту мүмкіндігіне, оларды жөндегенде желдету және газсыздандыру жасау мүмкіндігіне сай жасалуы тиіс.

3.14. Отын тарату колонкаларына отын жіберу құбырларын жауып тастау үшін отынды беріп жіберу құбырларында, резервуарлар алдында бекіткіш шұраларды орнатуды ойластырған жөн. Бекіткіш шұраларға қол жеткізу оңай болуға тиіс.

3.15. Бензинді сақтауға арналған блок-контейнер, жоғарғы қысымды демалу клапандарын қолдануы және автоцистернаға резервуарлардан сығып шығарылатын булы-ауалы қоспаның қайтарылуы бар газ теңдестіргіш жүйемен қамтамасыз етілуі тиіс. Газтеңдестіргіш жүйе құбырлары бөлімшелерінде, резервуарлар арасында, демалу жүйесі құбырларының шығысында және резервуарларға оларды жалғау жерлерінде отты бөгеушілерді қоюды қарастыру керек.

3.16. Резервуарлардың демалу жүйелері құбырларының жер бетінен биіктігі келесі шарттан таңдап алынуы тиіс:

$$H_{\text{тр}} > 2+50.D,$$

мұнда, $H_{\text{тр}}$ - демалу жүйесі құбырының биіктігі, м;

D - демалу жүйесі құбырының ішкі диаметрі, м.

3.17. Сақтау блок-контейнерінде майларға арналған резервуарларды және оларды қабылдау мен беріп жіберудің құрылғыларын орнатуға болады. Майларға арналған резервуарлар жалпы көлемі 1 м^3 -тан аспауы тиіс.

3.18. БКАЖС-ның металл құрылымдарын тот басуға қарсы қорғауды ҚНЖЕ 2.03.11-85, МСТ 9.402-80, МСТ 1510-84, МСТ 25812-83-ке және БКАЖС-ны жасаудың техникалық шарттарына сәйкес іске асыру керек. Сақтау блок-контейнерінің сыртқы беттерін ақшыл сәуле шағылыстырғыш бояулармен сырлаған жөн. Резервуарлардың ішкі беттерін сәулелену коэффициенті төмен тот басуға қарсы бояулармен сырлау қажет.

3.19. Жасап шығару басталғанға дейін БКАЖС-лардың, МСТ 15.001-88 «Өндірістік-техникалық мақсаттағы өнімге» (техникалық шарттары, паспорты, пайдалану жөніндегі нұсқауы, технологиялық құжаттамаларына және т.с.с.) сәйкес лайықты техникалық құжаттамасы болуы керек. Техникалық шарттар Мемлекеттік қадағалау органдарымен келістіріліп, белгіленген тәртіпте бекітілуі және тіркелуі тиіс. БКАЖС-ны жасап шығару жарылысты-өртке қауіпті жабдықты жасап шығару құқына мемлекеттік лицензиясы бар кәсіпорындармен (ұйымдармен) жүзеге асырылуы тиіс.

4. СӘУЛЕТТІК-ҚҰРЫЛЫСТЫҚ ШЕШІМДЕР

4.1. Блок-контейнерлер, топырақ қасиеттеріне байланысты бетон блоктар немесе бетонды тұғырықтар үстіне орнатылады.

4.2. Сақтау блок-контейнері аралшасы жақын жатқан жүріс бөлігінен 0,15-0,2 м-ге көтеріңкі тұруы тиіс.

Жақын жатқан жүріс бөлігі шетінен блок-контейнерге дейінгі қашықтық жақындау габаритін ұстануды талап етеді және 0,5 м-ден кем болмауы тиіс.

5. СУМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ КАНАЛИЗАЦИЯ

5.1. БКАЖС-ны сумен жабдықтауды және канализациясын жобалағанда ҚНЖЕ 2.04.02-84*, ҚНЖЕ 2.04.03-85, ҚНЖЕ 2.04.01-85*, ВҚН 01-89 және осы ҚН талаптары сақталуы тиіс.

5.2. БКАЖС-ны сумен жабдықтау суқұбыр желілерінен немесе шеттен әкелінген болуы тиіс. Шаруашылық-ішерлік су мұқтаждарына арналған судың сапасы ішерлік су МСТ-ының талаптарына сәйкес келуі тиіс.

5.3. БКАЖС-да қызмет көрсету қызметкерлеріне арналған шаруашылық-ішерлік су мұқтаждарына арналған су шығындарын қызметкерлердің жұмысқа шығу күндері және бір адамға 25 л су шығыны нормасы есебінен анықтау керек.

5.4. Өрт сөндіруге есептік арналған су шығындарын анықтағанда, шаруашылық мұқтаждарына арналған су шығындарын ескеру қажет емес.

БКАЖС-да сыртқы өртті сөндіруге арналған есептік су шығынын, 1,5 сағат бойы үздіксіз өрт сөндіргенде, 10 л/с деп алу керек.

5.5. Мұнай өнімдерінің апаттық төгілу кезінде жинаудың зауыттық табандығы жоқ сақтау блок-контейнерінің ең үлкен резервуардың көлеміне тең көлемі, мұнай өнімдерін өткізбейтін ернеулері бар табандығы болуы тиіс.

Табандықтан апаттық жерасты резервуарына төгіп құю қарастырылуы тиіс. Апаттық резервуардың көлемі сақтау блок-контейнеріндегі барлық резервуарлардың қосынды сыйымдылығының 30%-нан кем болмауы және ең үлкен резервуардың сыйымдылығынан кем болмауы керек.

Өздігінен ағып төгілу қамтамасыз етілетін апаттық резервуар жерастылық болуы тиіс және сақтау блок-контейнерінен 1 м-ден кем емес қашықтықта орналастырылуы керек. Өздігінен ағып төгілуде апаттық төгіп құю құбырының диаметрі 100 мм-ден кем болмауы және отты тарату мүмкіндігін болдырмайтын құрылғыларымен жабдықталуы тиіс.

Майларға арналған резервуар (бак) жеке табандықпен қамтамасыз етіледі. Майларға арналған резервуарлардан (бактерден) апаттық төгуді қарастырмауға болады.

5.6. Өндірістік - жаңбырлық ағындық суларды өндірістік-жаңбырлық ағындар жинағышына жинау керек.

5.7. Тұрмыстық канализациясы жоқ БКАЖС-ы аумағында, сақтау блок-контейнеріне 10 м-ден жақын емес қашықтықта орналастырылатын, су өтпейтін күресіні бар дәретхананы орнатуды қарастыруға болады.

6. ЖЫЛЫТУ ЖӘНЕ ЖЕЛДЕТУ

6.1. БКАЖС-ны жылыту мен желдетуді жобалағанда ҚНЖЕ 2.04.05-91*, «Жұмыс аймағындағы ауадағы зиянды заттардың шекті рұқсаттық шоғырлануының санитарлық нормалары №1.02.011-94», «Өндірістік бөлмелердің микроклиматының санитарлық нормалары №1.02.005-94» және осы ҚН-ның талаптарын сақтау қажет.

6.2. Блок-контейнердің операторлық бөлмесін жылыту, жылу желілерінен немесе электрлік жылытумен болуы қарастырылуы тиіс және жылдың суық мезгілінде бөлменің +18 °С-тан төмен болмай жылынуын қамтамасыз ету қажет, жылытудың басқа түрлерін қолдануға рұқсат етілмейді.

6.3. Блок-контейнердің операторлық бөлмесін желдетудің табиғи түрде болуын қарастырған жөн.

7. ЭЛЕКТРТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛҒЫЛАР, НАЙЗАҒАЙДАН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ БАЙЛАНЫС

7.1. Ғимараттар мен бөлмелердің электр жабдығы ЭҚЕ және осы ҚН талаптарына сәйкес орындалуы тиіс.

7.2. БКАЖС-ы ғимараттары мен имараттарын жергілікті жағдайлар ескеріліп және «Ғимараттар мен имараттарды найзағайдан қорғау жөніндегі нұсқаулар» БҚ 34.21.122-87 талаптарына сәйкес найзағайдан қорғаумен жабдықтау қажет.

7.3. Резервуарлар, өнім құбырлары және технологиялық жабдық, статикалық электр зарядтарынан қорғау үшін, жерге қосатын контурға жалғануы тиіс. Статикалық электрді алып тастау үшін, мұнай өнімдерін ағызып құйғанда, сондай-ақ БКАЖС-ы аумағында автоцистерналар уақытша тұрған жағдайда, автоцистерналарды жерге қосуға арналған құрылғыны қарастырған жөн.

7.4. Ток бөліп жіберушілердің және жерге қосушы құрылғылардың барлық қосылыстары дәнекерленген болуы керек.

7.5. БКАЖС-ы электр жабдығын жарылыстан қорғалған қалыппен жасау керек.

7.6. Электр жабдықтау сенімділігін қамтамасыз ету жөнінен БКАЖС-ы электр қабылдағыштары III санатқа жатады. Электр жабдықтаудың дербес көзін пайдалануға болады.

7.7. БКАЖС-ы телефондық немесе радио байланыспен және дауыс зорайтқышты байланыспен жабдықталуы тиіс.

7.8. БКАЖС-ы аумағы қараңғы мезгілде қолдануда қазіргі бар нормаларға сәйкес жарықтануы тиіс. Жанармай құю және мұнай өнімдерін төгу орындарын жарықтандыруға ерекше көңіл бөлу қажет.

7.9. Блок-контейнерлер ҚНЖЕ 2.04.09-87 «Ғимараттар мен имараттардың өрттік автоматикасына» сәйкес автоматты өрттік сигналдаумен жабдықталуы тиіс.

8. ӨРТ СӨНДІРУ

8.1. БКАЖС-ы сыртқы өртке қарсы сумен жабдықтаумен, сондай-ақ қажеттілік нормаларына сәйкес өрт сөндірудің алғашқы құралдарымен қамтамасыз етілуі тиіс.

8.2. Өрт гидранттары автожол бойымен жүргінші жол бөлігі жиегінен 2,5 м-ден аспайтын, бірақ ғимараттар мен имараттар қабырғаларына 5 м-ден жақын емес қашықтықта орналасуы тиіс, техникалық-экономикалық жағынан негіздегенде, гидранттарды жүргінші жол бөлігінде орналастыруға болады.

8.3. Өртке қарсы арналған сукұбыры жоқ, елді мекендерден тысқары және елді мекендердің кейбір аймақтарында орналасқан БКАЖС-да, бірақ 2 км радиуста өрт депосы бар болған жағдайда, өртке қарсы сумен қамтамасыз ету (соның ішінде резервуарларда) қарастырылмайды. Өртті сөндіру үшін, өртті сөндірудің алғашқы құралдарын және жылжымалы өрт сөндіретін қондырғыларды пайдалануды қарастыру қажет.

Осы қондырғыларды сақтауды арнайы, олардан шығаберіс, сақтау блок-контейнерінен қарама-қарсы жақта болуы қарастырылатын, бөлмелерде жүзеге асыруды қарастыру керек.

9. ҚОРШАҒАН ТАБИҒИ ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

9.1. БКАЖС-ы аумағында қоршаған табиғи ортаны ластаудың көзі болып мұнай өнімдерінің булануы («үлкен және кішкене тыныстар») жанармай құйғанда автомобильдер бактерінен булы-ауалы қоспаның атқылауы, резервуарларды автоцистерналардан ағызып құйғанда мұнай өнімдерінің төгілуі, автокөлікке жанармай құйғанда мұнай өнімдерінің төгілуі, жөндегенде, қызмет көрсеткенде және апаттарда

мұнай өнімдерінің төгілуі, сақтау сыйымдылықтарын тазалағандағы және бетүстілік ағындардың жергілікті тазалау имараттарынан қалған қалдықтар болып табылады.

9.2. БКАЖС-ы аумағындағы атмосфералық ауаның, топырақтың және су қоймаларының ластануын азайту үшін:

- резервуарлар мен технологиялық жабдықты толық техникалық түзулікте ұстау және олардың герметикалығын қамтамасыз ету;
- резервуарлардың тыныстық клапандарын талап етілетін мол қысым мен вакуумге реттеу және олардың дұрыстығын бақылап отыру;
- резервуарларды жоғары қысымның тыныстық клапандарын қолдана отырып, газдық байлауы бар бензинімен қамтамасыз ету;
- автоцистерналардан мұнай өнімдерін тек қана жылдам ажыратылмалы жалғастырғыштарды қолданумен ағызып құю;
- автоцистерналарға, резервуарлардан «үлкен» тыныстарда сығып шығарылатын булы-ауалы қоспаның қайтарылуын қамтамасыз ету;
- автомобильдердің бактерінен, газқайтарғыш пистолеттерді қолданумен булы-ауалы қоспаны қайтаруды қамтамасыз ету;
- жергілікті тазалаумен бетүстілік – нөсерлік ағындарды жинауды ұйымдастыру;
- БКАЖС-ы айналасында, ластану аймағын және ластайтын заттардың қорлану тиімділігі ескеріліп, көгалды аймақтарды құру қажет.

9.3. Ауаның газдануын анықтау, апаттық төгушілерді және мұнайөнімдерінің ағып кетуін жою жөніндегі шараларды жүргізуді, соның ішінде ластанған топырақты жинауды және тасып шығаруды, экологиялық қауіпсіздіктің қолданыстағы нормативтік құжаттарына сәйкес жасау керек.

9.4. БКАЖС-ы аумағынан мұнайы бар қалдықтарды, ластанған ағындық өндірістік-жаңбырлық суларды және қоқысты тасып шығару орталықтандырылып, санитарлық-эпидемиялық және экологиялық қадағалаудың аумақтық органдарымен келісілген болуы тиіс.

9.5. БКАЖС-на арналған санитарлық-қорғау аймағы (СҚА) өлшемі атмосферада зиянды заттарды ыдыратудың есептеулерімен расталуы және «Өндірістік объектілерді жобалаудың санитарлық нормалары мен ережелері №1.01.001-94»-ке сәйкес болуы тиіс.

10. БКАЖС-ы ҚҰРЫЛЫСЫНА АРНАЛҒАН ТАЛАПТАР

10.1. Сақтау блок-контейнерін жинақтауды, резервуардың түбін сулы балшықты ағызғыштығы жағына 0,004 еңіспен жасау қажет.

10.2. БКАЖС-ы сейсмикалылығы 7 баллдан асатын аудандарда орналасқанда, арнайы шараларды жүзеге асыру қажет.

11. БКАЖС-ын ПАЙДАЛАНУҒА АРНАЛҒАН ТАЛАПТАР

БКАЖС-ын пайдалану қолданыстағы заңдарға, мемлекеттік экологиялық сараптаманың қортындысына, қолданыстағы «Стационарлық, контейнерлік және жылжымалы АЖҚС-ын техникалық пайдаланудың ережелеріне», «Қазақстан Республикасының мұнай өнімдерімен қамтамасыз ету кәсіпорындарын пайдаланған кездегі өрт қауіпсіздігі ережелеріне», «Мұнай базалары мен автожанармай құю станцияларын пайдаланған кезіндегі техника қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік санитария жөніндегі ережелеріне», паспортына, пайдалану жөніндегі нұсқауға, басқа нормативті-техникалық құжаттарға сәйкес жүзеге асырылады.

БКАЖС-ын пайдаланғанда, «Мұнай базалары мен автожанармай құю станцияларын пайдалану кезіндегі техника қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік санитария ережелеріне» сәйкес этилденген бензинмен жұмыс істегенде, қауіпсіздіктің ерекше шаралары сақталуы тиіс.

ҚР ҚН В.2.3.-1-97-де ҚОЛДАНЫЛҒАН ТЕРМИНДЕР МЕН ТҮСІНІКТЕР

1. Блок-контейнерлі типті автожанармай құю станциясы – қабылдауға, сақтауға және автотехникаға мұнай өнімдерін құюға арналған блок-контейнерлер түрінде жасалған ғимараттар, жерүстілік резервуарлар және өзге ғимараттар кешені.

2. Жерүсті резервуары (жер үстінде сақтау) – мұнай өнімдерін, егер резервуардағы сұйықтың ең кішкентай деңгейі жақын жатқан алаңшаның төменгі жоспарлық белгісінен (резервуардың қабырғасынан 3 м шегінде) кем дегенде 0,2 м жоғары болса, сақтауға арналған резервуар.

3. Резервуардың номинальдық көлемі – резервуарлар көлемдерінің, жалпы сыйымдылығының номенклатураларын есептегенде, резервуарлардың әртүрлі құрылымдары үшін нормалар талаптарын сәйкестендіруде қабылданған, сондай-ақ өрт сөндірудің қондырғылары мен құралдарын анықтауға арналған, шартты дөңгелектелген көлем шамасы.

4. Контейнерлік типті жедел әрекеттік (керек-жарақтық) ғимарат немесе имарат – толық зауыттық дайындамадан шыққан бір блок-контейнерден тұратын, кез-келген жарамды көліктік құралмен орын ауыстырылатын жедел әрекеттік (керек-жарақтық) ғимарат және имарат.

5. Блок-контейнер – ішінде жабдықтың (соның ішінде отын үлестіргіш колонкалардың), аппаратураның қажетті жұмыс жағдайларын және пана ішінде адам болуын (қажетті жағдайда) қамтамасыз ететін микроклимат жасалатын жеке панасы (контейнері) бар, толық зауыттық дайындамадан шыққан көлемдік элемент.

2-қосымша
(Міндетті)

**БКАЖС-ның ӨРТ СӨНДІРУДІҢ АЛҒАШҚЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ҚАЖЕТТІЛІК
НОРМАЛАРЫ**

БКАЖС ғимараттары мен имараттары атауы	Ауданы, м ²	Ұнтақты өрт сөндіргіштер дана			Көмірқышқылды өрт сөндіргіштер КӨ - 2, дана	Сыйымды- лығы 0,5 м ³ құмы бар жәшік, дана	Киіздер немесе өртке қарсы көрпе 1,8 x 1,2 м ² , дана
		ҰӨ-5	ҰӨ -10	ҰӨ -100			
Өнімділігі тәулігіне 500 реттен жоғары жанармай құю сақтау блок-контейнері («жүріс шыңы» сағатында 135 реттен жоғары жанармай құю)		4	2	1	2	1	1
Өнімділігі тәулігіне 500 реттен кем жанармай құю сақтау блок контейнері («жүріс шыңы» сағатында 135 реттен кем жанармай құю)		2	1	1	2	1	1
Операторлық бөлме блок-контейнері		1	-		1	-	-
БКАЖС жанындағы техникалық қызмет көрсету станциясы.	Ауданның әр-бір 100 м ² -на	2	-	-	1	1	1

Ескерту: Жәшік құрылымы күрекпен құмды алудың ыңғайлылығын және оған жауын-шашын түспеуін қамтамасыз етуі тиіс.